

Almanac de Interlingua

Numero 31 – Junio 2012

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Le divorcio de Belgica

Usque a 2010, le pais que passava le plus de tempore sin un governmento esseva Iraq: 249 dies. Le anno passate, totevia, Belgica ha rupte iste record.

Per un periodo de quatro annos, Belgica experimentava le instabilitate politic causate per le differente opiniones sur un reforma del stato. Le controversia principal esseva le existentia del districto electoral Brussel-Halle-Vilvoorde, considerate unconstitutional per le communitate flaminge. Anque le debita public e un reforma socioeconomic veniva al discussion, con le flamingos in favor de un reduction del dispendios e le francophonos preferente le augmentation del impostos. In iste scenario, le prime-ministro belge Yves Leterme lassava le governmento in april 2010 sin que iste questiones se solveva. Un nove election occurreva duo menses plus tarde. In Flandres vinceva un partito conservator e separatista, supportante le immediate reforma statal. In Wallonia ganiava un partito socialista pro le union. Le consequentia es que Belgica demandava 541 dies pro formar un nove governmento – le 6 decembre 2011, Elio Di Rupo deveniva prime-ministro.

Le episodio servi pro reflexion sur le viabilitate de pais es cuje populationes ha opiniones tanto distincte. Durante le longe crise in Belgica, le possibile partition del pais se debattea intenseamente. Un partito wallon minor pro le separation ha mesmo conversate con le partito del presidente francese sur un eventual annexation de Wallonia a Francia, position defendite ab 1968. Le diario francese *Le Figaro* conduceva un ricerca e concludeva que le medietate del wallones e duo tertios del franceses supportarea iste union. Anque altere partitos local crede que iste solution es le melior – le principal opposition veni del 70 mille wallones de lingua german, que prefererea esser annexe a Germania.

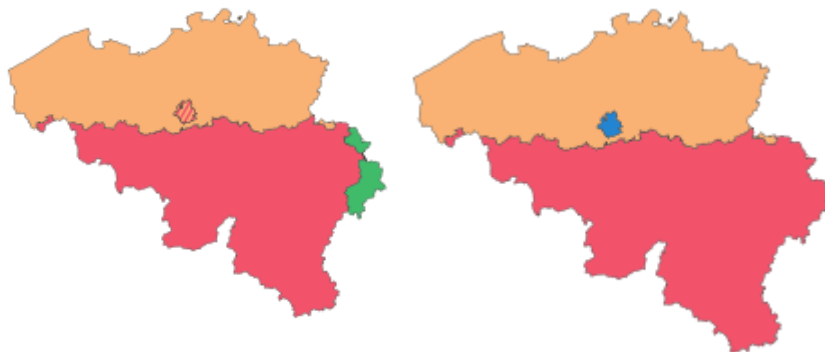
Capitulo 1: Belgica

Le frontiera linguistic belge se formava ja in le Antiquitate. In 57 ante Christo se fundava al sud le provincia roman Gallia Belgica. Al nord, le franconios fundava un regno germanic in le 5^e centennio. In le 9^e centennio, Carolo Magno unificava ambe partes, ma post su morte reveniva le division: le nord belge passava a su filio Lothario, cuje debile regno non se susteneva inter le disputas territorial de franceses e germanos. Del fragmentation de Lotharingia resultava le Contato de Flandres, le Ducato de Brabant e le Episcopato de Liège, inter plure altere pais es feudal de linguas e dialectos diverse, ma unite sub le prosperitate del industria textile. Un association commercial con angleses e germanos mitteva le region al axe del economia europe, marcante le etate auree del cultura e del arte flaminge. Le unification a Espania sub le dynastia Habsburg in 1506 representava un passo retro e culminava con un revolution que stabliva le Republica Nederlandese in 1581. Le parte sud remanerea con le Habsburgs

que melior servicios public es offerte in Wallonia – in altere parolas, que Flandres travalia pro le conforto del wallones.

Le separation official in duo regiones linguistic autonome surgeva in 1963 e intendeva reducir le tensiones cultural, social e economic. Totevia, le frontiera linguistic representa anque un barriera politic: durante que le flamingos es predominantemente dextrista, le wallones sole esser de sinistra. Le partitos politic ha representation regional, lo que reduce le possibilitate de coalitiones al nivello national, de que depende le formation del governmentos. Un complication extra es le recente avancio del visiones politic extremista non solo in Belgica ma per tote Europa.

Assi mesmo, le majoritate del belgas supporta le unitate national, clamante le tradition del monarchia, le fortia del instituciones de Belgica e le importantia geopolitic de Bruxellas. Le minoritate separatista sustene que iste factores solo servi de obstaculos al division inevitabile, e que le ver question a considerar es le debito statal causate per le disequilibrio inter le duo regiones.

Le regiones autonome de Belgica (al dextra) ha origine in le diversitate linguistic (al sinistra). In Flandres, al nord, le nederlandese es le lingua majoritari. In Wallonia, al sud, predomina le francese, excepto per alcun citates de frontiera ubi on parla germano (distaccate in verde in le mappa al sinistra). Bruxellas es originalmente flaminge, ma hodie ha le francese como lingua principal e constitue, con su region metropolitan, le region autonome Bruxellas-Capital (in blau in le mappa al dextra).

Capitulo 2: Bruxellas

Circa del anno 1000, le Contato de Bruxellas integrava le Ducato de Brabant, que a su torno pertineva al Sacre Imperio Roman. La on parlava le *bromesch*, un dialecto brabantin del ancian lingua nederlandese. Le Brabant de celle tempore ja non esseva unilingue: al sud del ducato se usava un lingua romanic. In 1406, illo passava al dominio del duces de Bourgogne e le francese comenciava a emplear se plus sovente in le region. Quando le familias Bourgogne e Habsburg se univa per matrimonio al fin del 15e centennio, Bruxellas deveniva le capital del Dece-Septé Provincias, un collection de feudos semiindependente.

A partir del 18e centennio, se initiava in le urbe un processo nominate “francification”. Integremente nederlandophone usque tunc, le urbe videva un avancio del francese quando le noblessa passava a habitar lo. Post le independentia, solo le francese se usava in le tribunales, le scholas, le armae, le administration e le medios de communication. Saper francese deveniva tunc un condition indispensable pro le progresso social. Le basse prestigio del lingua nederlandese intra le stato belge duceva multe familias a educar lor infantes in francese. Le processo esseva continue ab le 1880s e nunquam se ha interrupte, mesmo post le stablimento del frontiera linguistic in le 1960s.

Bruxellas ha devenite un urbe international e cosmopolita, recipiente diplomatas e immigrantes de tote parte, e su currente situation linguistic constitue un complication

major in le question belge. Le francese deveniva le principal lingua de contacto in le urbe e tamben in diverse municipalitates suburban situate in territorio flaminge.

Assi, le status de Bruxellas in un scenario de partition de Belgica es altemente indefinite. Le geographia suggere un union a Flandres, ja que le urbe es un enclave. Le situation linguistic demanda un union a Wallonia, ma in iste caso surge le problema del discontinuitate territorial. Il ha tamben le idea de formar un condominio flamingowallon pro governar le urbe, o mesmo de ceder lo al Union Europee. Como le currente structura del organisation non prevede le administration de un territorio, Bruxellas deberea dunque devenir un citate-stato membro del Union, e in iste caso il haberea un complication: pro que le nove pais ha condition de sustener se sin auxilio externe, illo besonia extender se al suburbios de majoritate francophone, un idea sur le qual le flamings ni vole audir.

Capitulo 3: Le communitate germanic

Le eterne conflicto inter flamings e wallones serviva pro dar al germanophonos de Belgica un autonomia considerable. Ben que parte de Wallonia, le parve region de 850 km² e 70 mille habitantes ha parlamento e governmento proprie. Como nulle question linguistic es simple in Belgica, iste region include duo urbes francophone. Si le partition occurrera, quatro es le possibile destinos. Remaner con Wallonia es le plus natural de illos. Annexar se a Germania implica perder le autonomia a que le habitantes se ha habituate. Unificar se a Luxemburg es le melior option sub le aspecto economic. E devenir un nation independente es tamben un idea: qui lo defende afirma que le pais resultante essera plus grande e populose que Liechtenstein; qui lo critica dice que Europa non besonia un nove paradiso fiscal.

Le Communitate German de Belgica include tamben duo urbes de lingua francese: Malmédy e Waimes (in blau). Le area verde del mappa corresponde a areas poco populate, e le parte rosee representa le urbes de lingua german. Le mappa monstra ancora le urbe Voeren (area in color orange, al frontiera con Nederland), que se situa totalmente intra Wallonia ma pertine a Flandres, ja que es de lingua nederlandese.

In qual numeros on pote confider?

Le autoritates belge non ha realisate censos sur le linguas e dialectos, dunque le statisticas existente non es official. On estima que le nederlandese, referite usualmente

como “flamingo”, es le lingua materno de 59% del belgas, contra 40% qui parla francese. In le capital, tamen, le situation es ben distincte: solmente 15% es parlantes native del nederlandese. Plus, le francese es le lingua franca del estranieros, qui representa un quarto del population bruxellese.

Duo recercas conducte in Belgica durante le crise governamental arrivava a resultados ben distincte: le percentage de flamingos pro le separation esseva de 12% in un de illos e de 46% in le altere.

In Nederland, on ha conducte recercas pro saper si le nederlandeses acceptarea le annexation de Flandres. 45% del interviewatos per le station televisive *RTL4* supporta iste union. Secundo le jornal *De Dag*, le cifra correcte es 77%. Le compania de recercas *Synovate Nederland* constatava que le numero es 20%.

Secundo le jornal belge *Het Laatste Nieuws*, 60% del flamingos non desirava un stato independente, contra 26% qui supportava le partition. Le jornal *La Libre Belgique* monstrava que 40% del belgas voleva un retorno al stato unitari, como ante le reformas del 1970s, durante que 32% voleva ampliar le federalisation, ma sin divider le pais; 12% voleva le partition e 8% es satisfacte con le currente systema. Le mesme recerca affirmava que le unitate national esseva le desiro de 22% del flamingos, 50% del bruxelleses e 51% del wallones.

In le election de 2010, 40,8% del flamingos votava pro partitos politic advocante le partition de Belgica.

In plure urbes belge, le servicios e le signalisation public se offere tanto in nederlandese como in francese. In le signo al sinistra, le nomine Voeren se ha effacite per vandalos, lassante visibile solmente le version francese pro le nomine del urbe: Fourons. Al dextra, on maculava le parte francese del information.

Un divorcio civilisate

Qualcunque sia le destino de Belgica, un cosa pare certe: le decision essera pacific e democratic. Le aggravamento del conflicto ethnic belge conta al minus cinquanta annos – le grande prosperitate economic flaminge post le Secunde Guerra Mundial faceva augmentar le desiro de independentia, le question linguistic serviente de scenario. Durante tote iste periodo, il ha habite nulle violentia. Le disputa se ha conducte per medio de debattos politic, de protestos popular e de manifestos public.

Le caso belge ha particularitates intricate, como le situation de Bruxellas e del communitate German, e assi mesmo cammina verso un solution seren – mesmo si le solution es postponer indefinidamente le problema. Illo face revenir un dubita ancora

insolute per le analystas: per que alcun paisas como Tchecoslovachia succede organisar lor ruptura de forma amicabile, durante que alteres como Iugoslavia merge in guerras sanguinari?

Le articulo *Persistent nonviolent conflict with no reconciliation: the Flemish and Walloons in Belgium*, scripte in 2009 per Robert Mnookin e Alain Verbeke, offere un metaphora in que Flandres e Wallonia representa un copula a puncto de divorciar se disputante le guarda de lor filia Bruxellas. On pote trovar lo in le adresse http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1750752.

Le position del governmento

In novembre 2007, le Camera de Representantes rejectava un proposta pro le dissolution de Belgica. Le petition demandava que le governmento federal prendeva le mesuras necessari al tripartition in un stato flaminge, un wallon e un german. Le majoritate del partitos flaminge votava contra iste proposition.

Elio Di Rupo ha travaliante pro conservar le unitate national, ma ha annunciate anque su “Plano B”, consistente in le proceduras que on deberea adoptar si le partition devenira inevitabile. In iste caso, le prime-ministro pretende organisar plebiscitos e conducir le separation secundo le voluntates de cata communitate linguistic. Le idealisator del plano es Christian Berhendt, un specialista in directo constitutional del Universitate de Liège. Ille allerta que le processo esserea assatis complexe, ja que implicarea le revision de innumere tractatos international firmate per Belgica. Plus, un eventual scission unilateral de Flandres non se recognoscerea per paisas que time le independentia de territorios lore, le caso de Espania, China e Russia.

Sin governmento va melior?

Durante le anno e medie que Belgica passava sin un governante, le economia meliorava in plure aspectos. Le rata de disoccupation cadeva de 8,2% in 2009 a 6,7% in 2011. In 2010, le productio national brute del pais avantiava 2,3% contra 1,9% del Eurozona. Inter 2008 e 2010, le PNB per capita del belgas augmentava 300 euros e le salario minime deveniva 80 euros plus alte. Le deficit belge diminueva de 5,8% a 4,1% del PNB.

Iste datos economic es proviste per le articulo disponibile in http://noticias.lainformacion.com/economia-negocios-y-finanzas/economia-general/belgica-500-dias-sin-gobierno-y-mejora-en-paro-pib-deficit-y-salario-minimo_XqgcLwQO0YO6X5B76vnYI6/ (in espaniol).

Flamingo o nederlandese?

Linguisticamente, il se tracta de un sol idioma referite como *nederlandese* e que comprende le dialectos *flamingo*, *brabantino*, *limburgese*, *zelandese*, *utrechtese*, *hollandese* e alteres. Totevia, le usatores sole denominar le lingua secundo lor pais de origine: nederlandese in Nederland, flamingo in Belgica – on trova situationes analoge inter le bulgaro e le macedonio, per exemplo.

Al occasion del Contrareforma, le lingua se identificava con le calvinistas e se considerava dunque anticatholic, ma il ha information historic de que in le Bruxellas del 17° centennio le jesuitas “predicava tres vices per septimana in flamingo e duo vices in francese”.

Le distinction dialectal ha origine in le natura feudal que le territorio habeva per longe tempore. Le independentia de Nederland al nord faceva iste languages local allontanar se

plus. Summate a illo, le flamingo passava longe tempore marginalisate in Belgica, e le proprie nederlandese solo se standardisava post le annos 1950. Usque iste epocha, ni un ni altere parte habeva un orthographia fixe o un dialecto official. In ambe paisas, plure dialectos regional ancora subsiste, specialmente inter le personas de plus etate.

Alcun differentias importante existe inter le varietates standard belge e nederlandese. Le “nederlandese de Nederland”, como on sole dicer, usa le pronomine personal *jij* como tractamento informal, durante que le flamingos prefere *gij*. Le pronunciation del littera G es /x/ in Nederland, ma /j/ in Flandres. Le adjectivo ‘belle’ se dice *mooi* al nord e *schoon* al sud. Le pantalones se appella *broek* inter le flamingos, ma *pantalon* inter le nederlandeses. On estima in 4000 le entratas lexical que es differente in un e altere paisas – a titulo de comparation, le divergentia lexical inter argentinis e espanioles es circa 2600 entratas. A exemplo de lo que occorre con le portugese de Brasil e de Portugal, le television a vices utiliza subtítulos pro que le spectatores pote comprender melior un interview con un persona del altere pais.

Le texto disponibile in angese in le adresse electronic <http://www.everyculture.com/Europe/Flemish-History-and-Cultural-Relations.html#ixzz14mhgaEB9> provideva parte del informationes historic usate in iste articulo e pote servir a qui habera interesse in profundar se in le thema.

Non me place

On ha considerate un veritate absolute que le anonymato es culpabile per le profusion de commentarios prejudicose, aggressive o offensive in Internet. On crede que, quando obligate a monstrar lor facies, le autores de tal opiniones deveni plus moderate. Si illesseva assi, Facebook e altere sitos relational esserea ambientes del plus candide civilitate.

In general, le retes social online polarisa ancora plus le debattos sur themas polemic, specialmente le politica. In iste sitos le personas defende lor ideas con un intolerantia raramente viste al tabula de un bar, in un festa, in un classe o in altere situationes de conviventia social. On estima que, de cata tres commentarios politic in Facebook, un ultrapassa le limites del bon education. Il ha tres motivos possibile pro iste comportamento. Primo, le distantia non provide elementos provocante empathia con le interlocutor, como le contacto visual, le expression corporal e le tono de voce. Quando on es facie a facie con alcuno, se reduce su disposition pro abordar themas sensibile. Secundo, in un salon virtual se mitte tanto amicos proxime como gente qui non se cognosce. In le mundo real, on tende a alontanar se del personas con qui ha nulle afinitate – sia per lor stylo de vita distincte, sia per lor positiones politic. Le retes social non face iste distinction e obliga un usuario a leger le opiniones contrari de su “amicos” – gente con qui ille sovente mantene un relation exclusivamente virtual. Tertio, le retes incentiva lor membros a militar in le pannellos ubi on face proselytismo del vegetarianismo, de credentias religiose, de causas politic. Ecce le melior loco pro extender bandieras e poner affiches. Como il ha nulle button “non me place” in Facebook, le discordantia se manifesta per medio de commentarios.

Alcun sociologos crede que le contacto involuntari con opiones conflictive pote stimular le participation politic del citatanos. Totevia, un recerca con 3500 juvenes in le Statos Unite durante le electiones de 2008 monstrava que le ideologia online non correspondeva a un plus grande disposition pro le activitates politic conventional.

Adaptate del articulo *Política não se curte* (‘Politica non place’), per Diogo Schelp, publicate in le revista *Veja* le 8 februaryo 2012.